

העמדה האמריקאית לגבי המרחב הולכת ומתגבשת
מחרש. הנקודות העיקריות המאשרות תצפית קודמת של מדור זה: הבטחת המעבר הישראלי בטואק, העברת רצועת עזה לשלטון האו"ם, החזרת האי טיראן ושארם אל-שייך למצריים כאזור מפורז, בינאום המקומות הקדושים בירושלים (אך לא את ירושלים עצמה), נסיון חדש של תיווך (אולי הודי) להשגת הסכם שלום, מתן ערובה לגבולות אם יוסכם עליהם סופית בשני הצדדים, דרישה כי ישראל תחזיר מספר של פליטים תוך סיוע כספי בינלאומי. עמוד: התווך של הגישה החדשה: שיתוף פעולה בין אמריקה ועבד אל-נאצר, תוך הצעת יתרונות מרחיקי-לכת, אולי גם מימון הסכר הגבובה באסואן.

חוסר יכולתה של ממשלת ישראל לקלוט את מליטי רצועת עזה, יהווה גורם מכריע לאבחון הרצועה. לצי טיכוניהם של מומחי הממשלה, אין אפשרות לשקם את הפליטים קבועות בתוך שטח הרצועה, ואילו בתחומי מדינת ישראל, לדעת אותם מומחים, אין די אדמות פנויות ליישוב חקלאי צפוף חדש. פרט נוסף באותה הערכה רשמית: הפליטים שוב אינם מסוגלים לחזור לעבודה יצרנית, לאחר שנות הישיבה המנוונות במחנות הסעד, ואילו ריבויים הטבעי מגיע לממדים המבהילים את מומחי הממשלה. תעמולת השנאה שהופנתה במשך שנים אל הפליטים תצריך, נוסף לזאת, טיפול אינטנסיבי ומסור למשך שנים רבות, דבר שאין הממשלה מסוגלת או מוכנה לבצע. ואילו ההגיון הפנקסני של המדיניות הישראלית מחייב שלא לעשות זיסטות מהפכניות, ללא קבלת תמורה מצד מדינות ערב — במקרה זה: הסדר כלשהו של שלום קבע.

כתוצאה מכך, אין לצפות כי ישראל תתנגד בתוקף להצעה להעביר את הרצועה לسلטון בינלאומי. במקרה זה, תנסה ישראל רק להשיג ערובות תמאימות כי כוחות האו"ם ברצועה ימנעו פעילות עוינת מתוכה, אל מעבר לגבול ישראל.

השיבות של מיצרי טיי ראן תעלה שוב. בעת הדיונים על פינוי הסיני, תעמוד ישראל על חזיונות המעבר לאנטייה במיפרץ אילת, ותנקוט בכל האמצעים שיכולתה להבטיח כי חופש זה לא יופרע שוב.

כתוצאה, עשוי להדחות פינוי כוחות צה"ל משארם אל-שייך.

המאורעות הפוליטיים הי קיצוניים בזירה הערבית יתי רכזו בעתיד הקרוב סביב ממי לכת הירדן. למרות שנראה כי החזיר אנה הסובייטית לסוריה עומדת בראש דאגות המדינות המוסלמיות של ברית בגדאד, עשויה עיראק לפעול לחילה לי כיבוש השלטון בירדן. צעד ראשון: פיי

זור הפרלמנט הירדני האנטי-ערבי, הי פלתו של ראש הממשלה סולימאן אל-נאבלטי.

ייעשה נסיון בכנסת לארגן פעולת-מהאה גדולה בענין כפריקאסם. בראש הפעולה עומד חייכ גרוסו שוקן, עורך הארץ, המנסה לארגן ועדה של כל המפלגות בענין זה. הוא מצא תמיכה רחבה מצד חייכים החוששים כי השארת התגובה בידי טופיק טובי בלבד תעלה את קרנה של מקיי ברחוב הערבי ותפסול את ערך כל שאר המפלגות שם. התביעה המוחסית של שוקן וחבריו: עריכת המשפט נגד מפקד גדוד משמרי-הגבול ושאר הנאשמים בפומבי.

יכוח מקביל ייערך בממשלה עצמה, שם עומדים סרי מפ"ם ואחדות-העבודה על עריכת משפט פומבי, בעוד שביני מתנגד לכך וטוען שיש להסתפק בעצם עריכת המשפט.

דנים בהקלת ההגבלות על השימוש בחשמל. התברר כי הקושיים שהוקצו לשימוש ביתי אינם עומדים בשום מיבחן מציאותי. מצד שני, התברר כי המחסור בולק גלמי לא יהיה כל כך חמור וכי חששותיה של הממשלה בענין זה היו מוגזמים במידת מה.

צפוי משבר חריף ביותר בין ראש הנהלת המוכנות היהודית, ד"ר נחום גולדמן, לבין צמרת מפא"י. מפא"י, שלא השלימה עם הצלחתו של גולדמן לבטל את הנהגת של בחירת שני יושבי ראש הנהלת הסוכנות, תנסה לגרום להתפטרותו של גולדמן ולא תהסס גם להפיץ השמצות. המניע העיקרי: מתגבש רצון בתוך מפא"י למסור את תפקידו של גולדמן למשה שרת.

עובד בן-עמי עומד להתפטר מראשות העיר נתניה. לאחר למעלה משנה של סיכסוכים בין שותפי הקואליציה העירונית, לא הצליח בן-עמי להסתלט על המצב.

לפחות שני עתונים יומיים עומדים בפני משבר חמור. השניים: "גירוסלם פוסט" ו"הבוקר". עתונים מפלגתיים אחרים עומדים בפני מצוקה כלכלית קשה.

העם חושך מצריים

הפזורה אוניה טובעת

(ראה עמודים 75)

"הורידו את כל הסירות!" צעקה כרות הפרסומת של הקולנוע מוגרבי. מתחת לי כרוה זו, התאספו כמה מאות גברים ונשים, שנסאו כרות אחרות. אולם גם הן נגעו לטביעתה של אוניה — הסרגדיה של יהדות מצריים, אחת העתיקות ביותר בעולם כולו.

הידיעות שבאו ממצריים היו מקוטעות, הזכירו מדי פעם מספרים אחרים. אולם בדבר אחד לא היה ספק: רכושם של יהודים רבים הוחרם, יהודים רבים אחרים הועמדו בפני הכרירה האכזרית: גירוש או מאסר.

דרך חלקלקה. קשה להבין מדוע נקט גמאל עבד אל-נאצר בצעד נואש זה, המעלה בלב כל אדם בעולם זכרונות מימי השלטון הנאצי. הוא לא נענה לגל של שנאה המר ינית, אלא להיפך, ביקש ליצור בעצמו שנאה זו. שום דבר חדש לא קרה בתורש האחרון שיצדיק את הגדרת יהדות מצריים כגויס חמישי פרוישראלי בעיני המצריים — בסי בוב השני, כמו סביבוש הראשון ובשנות הביניים, השתדלו יהודי מצריים לשמור על קשריהם עם שכניהם, מבלי להתכחש לי יהדותם.

לפי כל הסימנים, היה צעדו של עבד אל-נאצר צעד של דמאגוג. המבקש להיאחו במעשה דרמטי כל-שהוא כדי להסיח את דעת ההמונים מכללונות צבאיים. זוהי הדרך הי חלקלקה בה הלכו רודנים רבים לפניו, ושי מעולם לא השתלמה לאיש מהם. חיסול יהדות מצריים, התופסת כ-40% ממערך הכלכלה המצרית, יגרום לשיבוש המשק המצרי, ויטיל אימה גם בלב שאר המעוטנים הלאומיים — היוונים והארמנים — שהם חיוניים לקיום הכלכלה המצרית.

בסוף השבוע ביקש נציגו האישי של הי שליש המצרי, עלי צברי, להשמיע דברי הרי געה. הוא טען כי רק חלק קטן מהיודי מצריים נפגע על-ידי הצחים החדשים. קשה היה לתת אמון בהודעה זו. דבר אחד ברור: זו הפעם הראשונה מאז למעלה מאלף שנה מרחפת סכנה ממשית של כליה על יהדות מצריים.

חרב פיפיות. בשטח אחד ניצח גמאל עבד אל-נאצר במעשיו אלה: מצפון-העולם לא נתעורר להגן על יהודי מצריים.

היתה זאת תוצאה מן התגובה השלילית של העולם על הסיבוש השני. דיפלומטים ואישי-ציבור, אשר במצב אחר היו מרימים את קולם במחאה, לא הסתירו עתה כי לי דעתם מוצדק הרוון המצרי בגירוש מיעוט, הקשור בלבו עם מדינה שהתקיפה את מצריים. האמריקאים, שגיטו את כל כוח קסי מיהם כדי לרכוש את אהדת מצריים נגד הבריטים, הצרפתים והרוסים, כמעט ולא הגיבו על הגירוש בכלל.

עובדה זו מצביעה על אחת הסכנות הכרוי כות במצע האידיאולוגי של מדינת-ישראל. המדינה הכריזה על עצמה במגילת העצמאות כעל "מדינת היהודים", מצהירה בלי הפסק שזו מדינה השייכת לכל היהודים. היא נתנה ביטוי לכך בחוקי-השבות, המקנה לכל יהודי בעולם זכויות אוטומטיות במדינת ישראל.

בעיני חוגים רבים, זוהי חרב פיפיות, הי עלולה לסכן את מעמדם של מליוני יהודים בסזורה, וכי היא משתפת למעשה את יהודי העולם באחריות למעשיה של המדינה, מאפי שרת לאויבי היהודים בכל מקום להפוך את פעולות המדינה לאמתלה להשמדת היהדות המקומית.

כך מסכנת ההתנגשות ההיסטורית הי טראגית בין תנועת-השיחרור העברית לבין התנועה הלאומית הערבית את חיי היהודים בארצות האיסלם, וההתנגשות בין הציונות והעולם הקומוניסטי עלולה לסכן במידה שווה את קיומם של יהודי אירופה המזרחית.

חטא ופגוש. שום דבר בעולם אינו יכול להצדיק התעללות במיעוט לאומי או דתי, יהיה אשר יהיה — יהודי או מוסלמי, כושי או סיני. ההתעללות במיעוט היא פשע נגד האנושות, אשר לעולם אין למצוא לו צידוק או כפרה.

רק בדבר אחד אפשר למצוא נחמה: הי התעללות במיעוט היא חטא הנושא בתוך עצמו את זרע עונשו. זהו לקח ההיסטוריה, העובר כחוט השני בדברי ימי כל העמים. (המשך בעמוד 9)

בעיניים מודאגות הסתכלו החקלאים בי שמיים האפורים. שרב כבד, כמעט קיצי, העיק על הר ושפלה. החקלאים שרעו את שטחי הפלחה לפני הגשם הראשון, כבר ידעו כי המטר הספיק להנביט, אך לא להצי מיד שום יכול, וכי יצטרכו לחרוש את אדמתם ולזרוע שנית.

השד הקטלני של בצורת החל מהלך אימים ברחבי הארץ. היה זה מוגי-אוויר שהתאים יפה למצב הרוח של המדינה. ההתלהבות הגדולה למר חבי סיני החלה לפוג, יתו עם התכונה של היטולים ההמוניים באזור הכבוש.

מצריים עצמה באו הידיעות הראשונות על מדיניות חדשה של גירוש וקיסוח יהודים. (ראה להלן). אף שדיעות אלה הוגזמו

הפגנת עולי-מצרים בתל-אביב מן הקיסר עד לרודן. סימן של התנוונות מוסרית

תחילה, ואף נוצלו לצרכים מפלגתיים. היו חמורות כשלעצמן במידה מספקת כדי לי השרות אחיזה של דכאון בלב הכלל.

אווירה בלתי-מחושמלת. אולם הי צביון האמיתי ניתן לרווח השבוע על-ידי ספע הידיעות על המשבר הכלכלי הגובר והולך, שהוא הצד השני של מטבע הנצחון הצבאי. יותר מכל הורגשו הגבלות החשמל בבתיים, שהיו כל כך דמוניות עד שבתים רבים לא ניסו אפילו להגשים אותן, מתוך הרגשה כי גזירה אשר אין הציבור מסוגל לעמוד בה לא תתמיד. עקרות-הבית, שרדפו אחרי פח נפט ברחוב, הבינו בצורה חדשה את שמחת המכבים על מציאת כד השמן, אף כי שבוע הנוכח כמעט נשכח מלב הי מבוגרים בדירות המאורות-למחצה.

הקהל קיבל את הצרות הכלכליות, עם סיכויי המסים המוגדלים וההגבלות המתמי רות, כשם שקיבל בשעתו את בשורות הנצחון: ללא קריאות-הייד וללא סימני דכאון. קלע למטרה העורך הכלכלי של הארץ, שהעיר בהגיון רב כי מי שתמך ב ממשלה בשעה שיצאה לקרב, חייב לתמוך בה גם בשעה שהיא משלמת את מחירי הי מיבצע.

במקביל לחוסר-האשליות בקרב ההמונים, התפשט גם בחוגים הצרים של הצמרת הי רוחנית מצב-רוח של חשבון-הנפש. יותר מאשר בכל תקופה אחרת מאז תשי"ה, גברה בחוגים אלה הנכונות לבחון מחדש את דרכה העקרונית של המדינה מיום היווסדה.

אם ינביט מצב-רוח זה נבטים של מחשבה חדשה, יהיה זה אולי הפרי החיובי החשוב ביותר של הסיבוש השני, מרי שעשוי לי הביא שלום ורוחה למרחב כולו.